

LA VEZNIKI V OFENZIVI NA 70 MILJ DOLGI FRONTI.

KLAVNIŠKI DELAVCI V CHICAGU.

Medicini jim je priznalo osemurni delavnik in povisalo mesno. Svoboda organizacije.

1000 DELAVCEV PRIZADETIH.

Chicago, Ill. — Klavniški delci so pred razsodiščem izvojevali zmago in porazili so klavni-barone.

Se zahteve so priznane in le v h točkah niso klavniški delci dosegli svoje maksimalne teve. Najvažnejše je, da je man osemurni delavnik in pri dne 5. maja 1918 pri vseh vesarskih tvrdkah.

Priznalo je tudi povisjanje meki masla okoli \$15,000,000 na 51,000 uslužbenecv. Ob neah in praznikih dobe delavci ni čas za nadež. Ob delavci dobe za nadež po osemurni delavniku časničetrinško, po turnem delu pa časimpol.

Naka mezda za delavce in de-ve, če opravljajo enako delo. Ivi, ki delajo v treh partijah sem ur, imajo 20 minut časa obed, ki ga jim morajo vele-ari plačati. Vsakemu delav-mora biti garantiranih 40 ur v tednu.

Delavci imajo pravico pristopiti organizaciji in velemesar-je smejo zastopljati organi-zihi delavcev.

Delavski delavci so bili naj-izkoriščani delavci v Zdu-hu državah. Zastihvanje pred-ikom Abschluerjem je odkri-trajne razmere, v katerih so i in delali klavniški delavci.

mesarji so se smatrali za ab-ne gospodarje nad svojimi delci. Domisljali so si, da ima-privico prepovedati organiza-avojim delavcem. Imeli so avljene volune, ki so vohu-ili med delavci, če pripadajo nizaciji. Veliko število de-av je bilo odpuščenih, ker so adali k organizaciji. Delavci arkarj pokušili s stavko, da tresejo železne pesti veleme-av. Vselej so jih velemesarji ntalno silo zopet uklonili v suženjski jarem. Zdjaj so tu-iti suženje napočili boljji i, suženjske verije so pričele i in oblast velemesarjev nad e se je pričela drobiti.

CHICAGO DOBI VOJNA NAROČILA.

Washington, D. C. — Vojni in-rijalni odbor je obljubil "Za-ri ligi stavbinske obrti in in-ri," da se vlada posluži tudi strije v Chicagu za izdelova-vojnih potrebščin.

sedaj ima sekcijska vzhodno od burgha 87 odstotkov vojnih il, ostalih 13 odstotkov je pa ljenih na vsa druga podjet-izdruženih državah. Tako raz-av vojnih naročil vsotvarja in strani pomanjkanje delavcev, od so pa delavci brez dela.

delavski ravnatelj McAdoo je ročil delegacijo, da izdela amio, ko se vrne v Chicagu. Naj razloži, kaj lahko pro-ia industrija v Chicagu in o- in koliko dela lahko izvr-ve tako vidi, kako velika je iktivna moč v srednjem za-

ZNIZANA ZA KORUZO MOKO.

Chicago, Ill. — Živilska uprava naja da so se cene za koruzno nekoliko znižale. Funt bele me moko stane 5½ do 7¼, e pa 5 in en četr do 7. Ce- padla za en cent pri funtu. imalna cena za rižovo moko nekoliko povisala, maks- je pa ostala.

KUPITE PREM OG ZDAJ; NE ČAKAJTE JESENI.

Kurivna uprava priporoča, da si ljudje zdaj nabavijo premog za prihodnjo zimo.

ODJEMALCI RAZDELJENI V PET RAZREDOV.

Chicago, Ill. — Kurivna uprava priporoča, da naj vsakdo sedaj kupi premog, ki ga potrebuje za zimo. Če ne bodo sedaj pričela prihajati naročila za premog, bodo premogovniški operatorji zaprli mnogo rudnikov. Rudarji bodo poleti brez dela, ko pride jesen, jih bodo pa zopet priganjali k delu. Kako je pozimi s premogom, imamo skušnje iz zadnje zime. Enkrat ni pri rudniku železniških voz in rudarji gredo domov, če so pa vozovi pri rudniku, pa pride snežni vihar, ki ustavi železniški promet, ali ga pa tako ovira, da premog ne pride pravočasno v industrijska središča.

Že julija meseca se prično množiti naročila za premog in marš-ko, ki upa, da ga kasneje naro-či, se bo kesal, da ga ni naročil sedaj, ker bo moral čakati tedne, preden ga bo dobil. Cene za premog so sedaj določene in če kdo misli, da bodo padle kasneje, se moti. Vsekdo, ki čaka, da kasne-je naroči premog, ker upa, da pri-ihani nekaj centov, se bo prepri-čal, da ni nič prihranil, poleg je pa imel še velike sitnosti, preden ga je dobil.

Kurivna uprava je razdelila in- dustrije v pet razredov:

1. razred: Železnice, elektrarne, plinarne itd.
2. razred: Bolj važne vojne industrije.
3. razred: Bolj važne industri-je v mirnem času.
4. razred: Nevažne industrije v vojnem in mirnem času.
5. razred: Industrije, ki ne so- delujejo s kurivno upravo in se ne ozirajo na njene oklice in pozive.

Kadar nastane prihodnjiš po- manjkanje premoga, ga bodo naj- bolj in prvi obcutili industrijaleci v petem razredu. Za njimi pride-jo na vrsto industrijaleci četrtega razreda in tako naprej do prvega razreda.

Pametni ljudje bodo vsled tega naročili sedaj premog in ne bodo čakali do zime ali da pride do po- manjkanja premoga. Vsekdo naj se spomni na sitnosti, ki jih je i- mel zadnje zimo, kadar je naročil premog, in vedel bo, kaj mu je storiti, da se izogne takim nepri- likam.

GENERAL WOOD SPOSOBEN ZA VOJNO SLUŽBO.

Washington, D. C. — General Leonard Wood, bivši načelnik ge- neralnega štaba in sedanjí povelj- nik divizije narodne armade v Camp Funstonu, Kans. je prestal z uspehom zdravniško preiskavo in pojde najbrž na Francosko.

Splošno sodijo, da general Wood postane poveljnik armadne- ga zbora v Franciji, ko bo arma- da razdeljena v zboro.

BLAGODEJNI DEŽ V TEXASU.

Dallas, Tex. — Dež v Texasu, vzhodnem delu Nove Mehike in v Oklahomi, ki je padel te dni, bo pomnožil pridelek ovasa, pšenice in bombaža. Pačniki so ozeleneli in povsod na polju kaže pridelek do- bro.

ŠTEVILO DELAVK NARAŠČA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Washington, D. C. — Od leta 1914 se je število delavk pomnoži- lo na 1,426,000.

REŠEVANJE SPOROV NA POLJU DELA.

Delavski tajnik Wilson objavi načrt, kako bodo reševali bodoče spore.

RAZSODIŠČE JE PRVO.

Washington, D. C. — Med za- stopniki delavcev in podjetnikov je prišlo do sporazuma, kako bo- do reševali vboodoše vsa sporna vprašanja, ki prihajajo iz delov- nih razmer. Sporazuma ne objavi- jo, dokler ga ne potrdi delavski tajnik Wilson, katerega je pred- sednik pooblastil, da izdela na- črt, po katerem pride do boljšega sporazuma med delavci in pod- jetniki.

Pravijo, da so delavski zastop- niki obljubili, da ne proglasa- stavke, dokler ni vlada preiskala spornih vprašanj med delavci in podjetniki.

Vsak spor pride pred razsodi- šče, ki ga preišče in poda razsod- bo.

ŽIVILSKA UPRAVA APELIRA NA BOGATINE, NARAJNIJO Z ŽIVILI.

Washington, D. C. — Živilska uprava je obvestila državne ži- vilске upravitelje, da so brezme- ni dnevi suspendirani za trideset dni.

Začasno so odpravili brezme- dneve, ker prihaja na trg tako veliko število praščev, da so se mesne zaloge izdatno pomnožile.

S pšenico je treba hraniti in ra- di tega ne prihajajo na mizo moč- nate jedi kot ponavadi, ko je bilo še dosti pšenice.

Hotelski ravnatelji, ki so prišli v Washington, da izvedo nove do- ločbe in kako se jim je ravnati po njih, so slišali, da morajo s pšeni- co še bolj hraniti, kot določajo pravila za prihranitev za pšenico. Tako zahtevajo razmere.

Mr. Hoover je dejal, da morajo v bogatih krogih najbolj varčeva- ti s pšenično moko. Rekel je, da jim tega ne priporoča toliko radi tega, da bodo drugim slojem za zgled, ampak industrijalni delavci so večinoma odvisni od pekoveke- ga kruha. Peki pa potrebujejo pšenico za izdelovanje okusnega kruha.

Hoover je vsled tega apeliral na hotelirje in hotelake ravnatel- je, da ne servirajo gostom jedil iz pšenične moke, dokler ne pride letošnja pšenica na trg.

"V naši narodni zgodovini se nahajamo po bitki pri Gettysbur- gu in najbolj kritični dobi," je rekel mr. Hoover. "Mogoče bomo morali znižati naš pšenični kon- zum še več kot za polovico, toda žrtve morajo priti od onih, ki i- majo največ, in ne od onih, ki i- majo najmanj."

Dr. Alfonso Taylor je raztolma- čil hotelirjem in hotelakem ravnatel- jem, da imajo druga žita rav- notako hranilno vrednost. Človek, ki zahteva, da mora pri obedu u- živiti jedila iz pšenične moke, je mlačnež ali pa bedak, je rekel dr. Taylor.

ZAKON O ŠPIJONAŽI SPREMEME.

Washington, D. C. — Senat je sprejel k zakonu o špijonaži do- datni predlog, ki določa, da je postava veljavna tudi za žene, ki so sovražnice Združenih držav. Predloga pojde zdaj pred kon- gresno zbornico.

VREME.

Chicago in okolica: V torek ne- stalno, toda temperatura ostane nespremenjena. Južnozpadni ve- trovi. Najvišja temperatura v zadnjih 24 urah: 72, najnižja 49.

AMERIŠKA ARMADA DOBILA POVELJE, DA NAPADE NEMCE.

Francozi in Angleži zmagovalci v zadnjih 36 urah. Oslablje- ni Nemci vzprizarjajo še samo lokalne napade. Sedem postojank, tisoče Nemcev in mnogo topov vzetih v prvih urah angleško-francosko-ameriškega protinapada. Av- strijske in bolgarske čete ob reki Somme. Gore nemških mrličev — vsa Nemčija je ena sama bolnišnica.

London, 1. aprila. — Vojni stan je javil sinoči, da so Angleži več- raj reokupirali Demuin in Mo- reuil s gospodvi v bližini. Nemci so vzprizarili večji napad severno od Somme; štirje valovi sovražne infanterije so se spustili v boj, toda Nemci so bili odbiti na vsi črti in padlo jih je na tisoče. An- gleži so ujeli večje število moš in vplenili 60 strojnih pušk. Za- vazniki napadajo na val, 70 milj dolgi fronti in Nemci so zdaj po- vsoč v defenzivi.

Paris, 1. aprila. — Vojni stan javlja v svojem sednjem poroči- ju, da Nemci, oslabljeni vsled o- gromnih izgub, izvršujejo le še lokalne napade. Francoske čete so večraj reokupirale Avencourt in Monchel v bližini Montdidie- ra in ujeli sto Nemcev ter vple- nile 14 strojnih pušk. Na fronti ob reki Oise so Francozi uničili nemški bataljon, ki je prekorščil reko blizu Chauny. Francoski to- povi velikega kalibra so uničili vlak sovražne težke artilerije v okolici Laonsa. V okolici Mont- didiera so Francozi reokupirali Plesmont, odbili vse sovražne protinapade in ujeli 700 Nemcev. Zdjaj je dognano, da so avstrijske in bolgarske čete na angleško- francoskem bojišču. Skriti nem- ški topovi v daljavi nadaljujejo bombardiranje Pariza.

Washington, 1. aprila. — Po- roča se, da so naznanile brojavke s bojišča prihod ameriških čet na bojno polje. Vse ameriške rezerve so dobile povelje, da napadejo sovražnika.

Paris, 1. aprila. — Uradna de- peša, ki je bila večraj objavljena, se glasi: "Francoska vlada je u- godila želji generala Pershinga in ameriške čete se bodo borile ob strani angleških in francoskih čet in sestava svezd in prog bo vihrala poleg angleške in franco- ske sestave na bojnem polju ob Somme."

Washington, 1. aprila. — Pri- čakuje se, da bo predsednik Wil- son še te dni priporočil kongresu napoved vojne Bolgarski. Prisot- nost bolgarskih čet na zapadnem bojišču, kakor javljajo uradno iz Pariza, opravičuje Wilsonov ko- rak.

Amsterdam, 31. marca. — Du- najska "Arbeiter Zeitung" piše sledeče: "Ne varajte se! Nemške smage ne bodo nikdar izstille mi- ru s entento. Čeprav Nemčija pri- stili Francijo in Italijo na kapi- tulacijo, ostaneta še smiraj An- glija in Amerika, zavarovani s morjem, ki lahko nadaljujeta voj- no leta in leta. Največja smaga Nemčije ne more prisliti Anglijo in Ameriko na mir."

Washington, 31. marca. — Voj- ni departmet je sinoči obeloda- nil sledečo brzojavko generala Pershinga:

"Bojna črta se ni od večraj nič spremenila. Vsebuje namreč War- fume in Avancourt južno od Som- me in dalje Marcelleve, Demuin, Mexieres, Lanenville, in potem gre skozi ravno tiste kraje kakor 28. marca, izvzemši, da so Fran- cozi z naskokom vzeli Lemonchel

južnovzhodno od Montdidiera. Močni nemški napadi blizu Beau- mont-Hamela, Mexieresa, vzhodno od Demuina in južno od Lanigni- ja so bili odbiti. Pri napadu se- verno in južno od Searpe, ki je prinesel Nemcem velike izgube, je prisostvovalo deset sovražnih divizij. Položaj se je izboljšal."

General March, nadomestni šef generalnega štaba, je dejal več- raj: "Vsa poročila se strinjajo v tem, da je položaj vedno boljji za zaveznike."

Bojna fronta se je razstagnila na 70 milj.

Paris, 31. marca. — Vojni stan je javil sinoči, da se nadaljuje kr- vava bitka na 60 kilometrov dol- gi fronti Moreuil-Lassigny brez prestanka. Nemci so podvojili svoje napadajoče sile, toda fran- coski protinapadi so jih ustavili.

London, 31. marca. — Uradno poročilo se glasi, da so nemške čete deloma okupirale vas De- muin, toda angleške čete so jih ustavile na zapadni strani vasi Sovražnik je ponovil silovite na- pade južno od Arrasa. Na boji- šču močno dežuje. Ameriške eno- te pomagajo Francozom.

London, 31. marca. — Deset- dan nemške velenofenzive je bil priča obupnemu napadu Nemcev na Francoze na petindvajset milj dolgi fronti in ponovnih nasko- kov na Arras. Vsi ti napadi so se izjalovili. Maršal Haig poroča, da je sovražnik vrvel v boj sveže di- vizije južno od Arrasa, ki pa so bile vržene nazaj z velikimi izgu- bami za Nemce in angleške pozic- ije so ostale nedotaknjene.

Napad na francosko bojno črto je imel dva namena: Prvi razcepiti francoske in angleške armade severno od Montdidiera, kjer se vežejo, in drugič zavaro- vati nemški lev bok ob reki Oise, ki je še vedno izpostavljen silo- vitemu in nevarnemu pritisku francoskih protinapadov v ameri- proti Noyonu. Prvi ne drugi na- men ni dosežen.

Vsa bojna fronta meri zdaj o- krog 70 milj, kar pomeni za Ne- mce nove težave, kajti raztegniti so morali svoje bojne sile in niso več v stanu tlačiti gostih divizij v ož- kih okoliših.

Položaj je še kritičen.

London, 31. marca. — Vojni iz- vedenci, čeprav trdno zaupajoči v zmago, izjavljajo, da je položaj še vedno kritičen. Dokler bodo mogli Nemci prodirati proti A- mien, dasiravno polagoma in z velikimi žrtvami, obstoji nevar- nost, da se razširi nemška zago- zda v središču bojne črte. Z del- no okupacijo Demuina so Nemci še dobrih enajst milj od Amiensa. To mesto tvori zelo važno postoj- janko za zaveznike, kajti tam je veliko železniško križišče; osem železnic se križa v Amieniu.

General Foch vrhovni poveljnik vseh zavezniških armad.

London, 31. marca. — Lloyd George je danes formalno razgla- sil, da je bil francoski general Foch imenovan vrhovnim povelj- nikom vseh zavezniških armad na zapadni fronti. Obenem je izjavil George, da bo treba izvršiti nekaj sprememb v svrhu, da se doseže popolno edinstvo v bojnih opera-

cijah. George izraža upanje, da bo enotno vodstvo pomaglo do večjih uspehov na bojišču. So- vražnik ima dobro organizirano poveljništvo in zavezniki morajo koncentrirati vse dobre vodilne sile, da bodo kos sovražnim ar- madam.

Washington, 31. marca. — Pred- sednik Wilson je poslal kratko čestitko generalu Fochu, čelohi uspeha v vodstvu zavezniških sil. Obenem je sporočil, da Amé- rika z največjo pažnjo spremlja herojsko obrambno borbo vrlih angleških in francoskih čet.

Z imenovanjem enega samega poveljnika za vse armade na za- padni fronti se je izpolnila naj- večja želja Wilsona in ameriške- ga generalnega štaba; Wilson je še več mesecev deloval na to, da preide vodstvo zavezniških ar- mad v ene sposobne roke. General Foch je pomagal Joffreju pri ziti Nemce v slavni bitki ob reki Marne in danes so smatra eden najboljših zavezniških generalov.

Priprave na gigantsko protiofenzivo.

Washington, 31. marca. — A- meriški vojni stroj, ki je bil orga- niziran komaj v enem letu, se je sagual v tir s polnim parom. Ameriške čete odhajajo v Fran- cijo s hitrico, kakršna še ni po- znala te dežele. Vsi ameriški in angleški transporti so naposledi in Francijo je bila napredna, da odstoji kolikor največ mogoče la- dij za prevoz čet in materiala. Čim več lažij morejo dati zave- zniki, toliko več ameriških čet bo- do dobili. Vsa narodna garda in prva narodna armada izbranih moš je dovolj izveščana na pro- morskno aktivno službo.

Po mnenju ameriških vojaških kritikov bo preteklo še najmanj 36 ur, predno bodo strategične operacije generala Focha pričela roditi prve rezultate. Zadnje po- ročila s bojišča pokazujejo, da se nadaljuje bitka ob Somme s div- jo furijo. Nemci pod vodstvom kronprinca so trudili na vse pre- tege, da dosežejo veliko franco- sko bazo Amiens.

Vojni departmet je sklenil do- seči število prostovoljcev v regu- larni armadi 400,000 ob koncu pr- vega leta vojne, to je 6. aprila. Regularna armada šteje zdaj 397,607 moš.

Pershingova ponudba je razve-tila Francijo.

Paris, 31. marca. — Vsa fran- coska javnost se je zradostila nad ponudbo ameriškega generala Pershinga, ki je zadnji teden po- nudil generalu Fochu vse ameri- ške bojne sile, kar jih ima na raz- pologo. Pershing je izjavil, da A- meričani ne morejo gledati od strani velike bitke, ki morda pri- nese odločitev, in da hočejo pri- sostvovati v boju.

Sveže angleške in francoske čete neprerahoma prihajajo na bo- jišče. S fronte javljajo, da so pri- čeli Nemci kopati zakope na novi črti. Ako je to res, potem znači, da so Nemci obupali nad nadalj- nim uspehom svoje ofenzive in bodo skušali držati, kar imajo.

Ameriški vojni tajnik Baker se nahaja v ameriškem glavnem stu- nu in pazno zasleduje razvoj vo- (Dalje na 2. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c na tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.12 na tri mesece.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2827 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2827 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4638.

Datum v objavi: 1. pr. (Februarja 28-18) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem poslano naročnino. Posvetila je prebravcem, da se vam ne utajati list.

Hindenburg še ni v Parizu.

Nemci so v desetih dneh svoje ofenzive okupirali nekaj milijev ozemlja kot so ga imeli pred angleško-francosko ofenzivo v juliju 1916. Tisto ozemlje so že enkrat plačali s krvjo stotisočev in zdaj so plačali ponovno in še enkrat večjo ceno. To je njihova zmaga!

Prvotni uspehi kajzerjevega navala ne smejo torej roditi nobenega pesimizma. Nemške horde so že bile pri reki Marne in komaj petnajst milj od Pariza; to je bilo v septembru 1914, v času, ko je sveža in čila kajzerjeva armada pričakovala, da bo v treh tednih v glavnem mestu Francije, in v času, ko je imela Anglija le peščico mož pod orožjem. Toda ob reki Marne so Nemci doživeli svoj prvi veliki poraz, ki ga ne bodo nikdar pozabili — in šli so v nasprotno smer od Pariza.

Kajzerjeve horde — kolikor jih ni obležalo v morju krvi na opuščenih poljanah med St. Quentinom in Albertom — zopet gledajo proti reki Marne in lezejo, dasi ravno bolj počasi — v svoj ponovni in končni poraz.

Hindenburg se je še v januarju pobahal, da bo 1. aprila v Parizu. Danes je 1. aprila 1918 in Hindenburg še ni v Parizu. Stari krvolok se je že vdrugič grdo vrezal, star slovenski pregovor pa pravi, da v tretje gre rado. Militaristični poglavar Hindenburg s kajzerjem in vsimi ostalimi pruskimi polbogovi vred se bo korenito vrezal in njegov vojni voz bo obležal razbit v grabnu.

Marsikdo se čudi, kako je to mogoče, da je mogla Nemčija skoraj po štirih letih vojne priti s tako ofenzivo. Nič ni čudnega, kdor pozna organizacijo in sistem pruske militaristične mašine, in vrhutega je treba pomisliti, da je kajzer pomnožil armado na zapadni fronti z divizijami iz ruske in rumunske fronte. Veliko bolj se je čuditi, kako je moglo nemško ljudstvo dovoliti, da žrtvuje poleg treh, štirih milijonov še en milijon življenj na ukaz svojih tiranjskih vladarjev. Ampak ljudstvo, zapeljano in prevarjeno, še vedno misli, da je kajzer v stanu kupiti zmagovit mir z ljudsko krvjo.

Nemčija je zbrala svoje zadnje sile in se zagnala v divjem obupu v jeklen zid na zapadu. Zid se je upognil, toda podrl se ni. Čeprav je bilo mogoče, da je Hindenburg upognil zavezniško fronto, je absolutno nemogoče, da bi se obneali njegovi računi. Naj bo sekira še tako ostra in vedno nabrušena, se mora enkrat izrabiti. Morda se da posekati en gozd, toda če se koga polasti blazna misel, da bo z eno sekuro posekal gozdove vsega sveta, bo kmalu posekal sekuro in sebe.

V Nemčiji je okrag 70 milijonov ljudi, če se prištejejo podjamljene narodnosti, medtem ko je v Franciji, Angliji in Italiji več kakor sto milijonov ljudi in dalje proti zapadu — v Ameriki je drugih sto milijonov. Pruska sekira, ki hoče posekati vse te milijone, se absolutno mora skrhati; nemogoče je, da bi Nemčija bruhala ofenzivo za ofenzivo leto za leto, ne da bi se izčrpala. Nemška armada je iz mesa in krvi in jeklo Kruppovih topov ni nič bolje od jekla v drugih državah.

Logično je torej, da mora biti enkrat konec kajzerjeve sile, enostavno zato, ker je njegov človeški in drugi material v manjšini. In čim bolj divje maha blazni Viljem, tem prej se bo skrhala njegova morilna sekira. Dokler pa uganja divji kajzer svojo krvavo igro, je dolžnost vsega demokratičnega sveta, da z oboroženo protisilo vrne udarec toliko časa, da se zdrobi kajzerjeva sila na biljon koscev. O končnem rezultatu vojne ne sme biti dvoma. **Nemčija mora biti in bo poražena!**

Umazana volilna kampanja.

Jutri se vrše po mnogih krajih Amerike mestne volitve in tuptam so državne in dopolnilne v gotovih kongresnih in senatorskih okrožjih. Pravilno in potrebno je, da so politični programi kandidatov v slučaju takih volitev omenjeni na lokalna vprašanja, na primer na vpra-

šanja, kako je treba izboljšati gospodarske, industrijske in socialne razmere v političnem delokrogu dotičnega mesta ali okraja. Nasprotno nima krajevna politika ničesar opraviti z državnimi ali mednarodnimi vprašanji, čeprav so morda manjše zahteve, ki veljajo le za gotovo mesto, principijelno spojene s širšimi problemi gospodarskega značaja.

Toda političarji starih strank so zopet ponovili svojo staro igro in postavili so na bandero svojega volilnega boja besedo: lojalnost. Samo da se kandidat tolče po prsih in kriči, kako lojalen in velik Američan da je, pa mora biti dober, da ga ljudje volijo za aldermana ali župana brez ozira, kak falot je drugače!

Ta igra je naravnost nesramna. Političarji, ki tako delajo, hočejo s tem dokazati, da so volilci, predvsem delavci v večini skrajno brezbrizna masa, ki se ne zmeni, kako da izpade vojna; ponižati hočejo ameriško ljudstvo, češ da je nezvesto svoji republiki in da so oni poklicani, da ga pripeljejo k lojalnosti.

Na drugi strani je pa jasno, da ravno največji "lojalisti" in "patriotje" neprestano mečejo ameriški vladi polena pod noge s tem, da delujejo proti podržavljenju železnice in industrij, kar bi bila najboljša garancija za hitro doseg zmage proti Nemčiji. Največji "lojalisti" so vedno najprej lojalni sebi in dividendam.

Vprašanje vojne ali miru ni na mestu pri lokalnih volitvah. Glavno vprašanje so gospodarske in socialne razmere. Delavci, ki se zavedajo svojih dolžnosti, bodo glasovali za kandidate, ki zahtevajo občinsko posest javnosti službe in izboljšanje delavskih razmer v dotičnem kraju.

DOPISI.

Ely, Minn. — Trošt je obdržal tu že dva shoda, pa še ni bilo sreče za kralja. Drugi shod se je vršil dne 19. marca in mislim, da jim bo ostal še dolgo v spominu. Poslužili so se svoje stare taktike, da na en ali drugi način uničijo pristaše Slovenskega republikanskega združenja. Slovincem po raznih krajih, kjer delujejo agentje krške deklaracije, je znana ta taktika. V Sheboyganu so hoteli preprečiti shod za S. R. Z. Na Ely so hoteli potaniti pristaše republikanske ideje v ječe. Na shodu dne 19. marca so pridobili par mežnarikov podreptnikov in duhovna na svojo stran. Pristaši S. R. Z. so na tem shodu prosili za besedo in jo tudi dobili ter odgovarjali na njihova vprašanja.

Proti zaključku shoda je nekdo ugasnil vse luči, ljudje so se pa razšli po svojih domovih, le trojica mož je še ostala, da se pogovore, kaj se da še storiti. Poleg sebe so imeli tudi enega Slovence, moža postavile in z njegovo pomočjo so dali štiri člane S. R. Z. zapreti. Imena obtožencev so: Fred A. Vider, Math Zgone, John Skerjanc in Tony Šeme. Obpravna se je vršila dne 23. marca, ki se je vršila ves dan. Obtoženci so imeli mnogo priče, toda nastopile so samo tri. Končni rezultat obravnave je bil ta, da so bili obtoženci spoznani nekrivim.

Ameriški Slovinci naj pa sodijo kar hočejo o Troštu, ki hoče z intrigiranjem proti našim rojakom, ki so resnično boritelji za demokracijo, koristiti svoji stvari. Če mislijo s tem povzdigniti svojo organizacijo, se zelo motijo. Ameriški Slovinci bodo znali ceniti take "zasluge," kot si jih pridobiva "gromovnik" za svobodno (f) Jugoslavijo. S polico se hoče ovirati naše gibanje. Za nas je dobro to, da se nahajamo v ameriški republiki, ne pa v neki monarhistični kraljevini Hrva, Srba i Slovenaca, kjer bi nas metali v ječe in na vešala, ker bi imeli moč za to.

Natančneje poročilo pošljemo ob priliki.

Poročevalce.

(Taki so torej tisti apeli za skupno delo. Op. ured.)

Indianapolis, Ind. — Vsek dan čitamo poročila o delovanju lokalnih organizacij Slovenskega republikanskega združenja po raznih slovenskih naselbinah in tudi tu se zelo zanimamo za to stvar, toda kar se tiče kakor resne akcije za ustanovitev organizacije, se pa preveč zanašamo drug na drugega.

Pred časom je nekoliko Srbov in Hrvatov sklicalo nekakšno konferenco. Voditelj te akcije je prišel prositi za vstop k seji društva France Prešern, št. 34, SNPJ, kar se mu je dovolilo. Nato nam je prišel pojasnjevati, da se bo vršila isti dan, kot se je vršila seja našega društva, konferenca vseh Jugoslovancev, na kateri želijo, da

bodo zastopana tudi vsa slovenska društva. Društvo je na to izvolilo svoje zastopnike za konferenco.

Te konference sem se tudi jaz udeležil in izvolje sem bil tudi za začasnega predsednika. Zahteval sem pojasnil, na kaki podlagi je sklicala konferenca in kako stališče zastopajo njeni sklicatelji. Nato nisem dobil odgovora prej, da je prišel v dvorano prej omenjeni voditelj ki je prosil za besedo. Nato nam je prišel pojasnjevati, da, ako bomo Jugoslovanci dali svobodni, se bomo morali za to svobodo zahvaliti srbskemu kralju. Videlo se mu je, da je on skrajni pristaš krške deklaracije. Ko je končal, smo mu od naše strani odgovorili, da mi ne priznamo nobenega kralja niti cesarja, pač pa želimo Jugoslovancem državo, ki jim bo dala vse pogoje za bodoče razvijanje in to je federativna republika. Za ta cilj bomo tudi mi delovali po naših močeh. Potem smo se razšli in dotični voditelj, po imenu Nick Galetovič ni sklical več nobene take konference, ker je sprevidel, da je pridobitev tukajšnjih Slovincov za monarhistično propagando nemogoča.

Sedaj pa pride vrsta na nas, da se zberemo enkrat skupaj in ustanovimo lokalno organizacijo S. R. Z. Izkušnje z avtokracijo imamo dovolj še od časa, ko smo bili vvali onstran Atlantika, zato pa je sedaj tudi naša dolžnost, da organiziramo naše moči za borbo proti avtokraciji in za demokracijo. Val. Milhrič.

Slovak, Pa. — Tukajšnji premo-govniki obratujejo le po 3 do 4 dni v tednu. Družbe se izgovarjajo, da ne morejo dobiti dovolj železniških voz, pa nam dajejo politične kot šolarčkom. Vse te nadloge pa povzročajo razne nerednosti in neprilike. V industriji in v mestih primanjkuje premoga, železniški promet je oviran, premo-garji imamo pa prazne žepe, kar je v teh časih zelo nevarna bolezen.

Zadnji sledovi letošnje zime so tudi od tukaj izginili, četudi je naš kraj nekako okrit in v vas je prišla pomlad s svojo oživljajočo silo. Na društvenem polju dobro na-predujemo. Najuspešnejše je društvo Slovenska Hrvatska Slova, št. 241, SNPJ. To društvo priredi dne 6. aprila plesno veselico v lastni dvorani. Društva in ostalo občinstvo od tu in okolice ugodno vabimo, da se jo udeležijo v najobilnejšem številu, da nam s tem pomorete k boljšemu uspehu.

Član dr. 241, SNPJ.

MISTERIJOZNA EKSPLOZIJA.

Worcester, Mass. — V Shepar-dovi tovarni v Grendalu se je dogodila misteriozna razstrelba, ki je napravila za \$10,000 škodo in ranila dva delavca. Eksplozija je bila tako silna, da so popokale vse šipe v tovarni. V tovarni so izdelovali neki zelo va-žen produkt za vlado in je edina tovarna v Združenih državah, ki ga proizvaja. Kaj je povzročilo eksplozijo, ne vedo.

Bevione o Italijanskim ciljih.

Rim, Italija. — Po dvadnevni debati v italijanskem parlamentu na podlagi raznih vladnih izjav, je prišlo na vrsto čitanje london-ske pogodbe, ki je objubila Itali-ji precejšen kos sedanjega av-strijskega ozemlja. Bevione, ki je čital to pogodbo, je v svojem go-voru razpravljal tudi o italijan-sko-jugoslovanskem vprašanju. Izrazil je mnenje, da je za Itali-jo, ki je bila tolikokrat obdolžena kot imperialistična država, naj-boljše, sedaj, ko so bili objavi-teni razni tajni dokumenti, če se o njih razpravlja. Baron Sonino je pri pogajanjih z zavezniški do-bil objubljeno južno Tirolsko do Brenerja, Istro in Dalmacijo. Ti kraji bi predstavljali obrambo in varnost italijanske države. Če so Italijani v manjšini severno od Bozna, predstavljajo Brener na-ravno in geografsko mejo kra-ljestva. Če so Slovani v večini v Dalmaciji, so na obrežju Dalma-cije brez dvoma tudi čisto itali-janski kraji. Ta vojna, je dejal Bevione, je pokazala absolutno potrebo za odškodnino na nasprotni strani obrežja za našo narodno varnost. Italijanska diplomacija — je nadaljeval — je najmanj trpela valed boljševiških razkritij raznih tajnih pogojev, še manj je pa bila kompromitirana v anek-sijskih in imperialističnih progra-mih vlada, ki je pokazala, da je prosta od metod stare diploma-cije.

Potek vojne ni ovenčal progra-ma zaveznikov z zmago. Padec Rusije in pogajanja v Brest Li-tovsku so odprla novo periodo vojne in v svetovni zgodovini. Bolševiki so Nemčiji iztrgali krin-ko in razkrili njene namene. Bol-ševiki so napravili stvar zavezni-kov mnogo škodo, toda sledila je odškodnina v drugi obliki. Leon Trockij je prisilil Kuehlmana, da je izpovedal želje Nemčije po ve-likanskim aneksijam in pozneje se je po besedah von Hertlinga raz-bilni vsak dvom, kaj hoče Berlin. Militaristična kasta je triumfirala. Svoboda morja je orožje, s ka-terim se hoče vrči Anglijo. Poljska, Litvinija in Kurlandija imajo priti pod nemško nadvlado.

Bevione je na dolgo razprav-ljal o nemških ciljih in med dru-gim izrazil svoje začudenje nad listom "Avanti" (organ skrajne-ga krila socialistične stranke), ker nima za ta velikanski nemški pro-gram nobenega komentarja.

Govornik je nadalje izjavil, da so zavezniški izgubili mnogo anek-sijskih namenov, kar se lahko spo-zna z govorom Lloyd Georgea in predsednika Wilsona in s tem do-kazali, da so se podali na pravo pot. Ti govori so napravili v Ita-liji precej slabega razpoloženja vlad prijaznega tona napram Av-striji. Močna sekelja italijanske-ga časaopisja je protestirala proti tem govorom in propagirala, naj se Italija postavi na čelo zatiranih avstrijskih narodnosti za razde-ljanje avstro-ograrske monarhije. Govornik ni smatral to za izved-ljivo. Po 42. mesecih vojne je vsa protinemška skupina trdna in slozna, toda kar se tiče protia-vstrijske skupine, so ji samo Ita-lijani ostali popolnoma zvesti, za-ker so dobili še udarec.

Kako naj se spremeni ta situ-acija? — je vprašal govornik. Edi-no, kar moremo, je da sprejmemo program, ki se bo nanašal na ta-ke fakte, kakršni so. Padec Rusi-je in govori Lloyd Georgea in Wil-sona so zelo slabo vplivali na av-strijske Slovence. Razni odbori iz-gnanih ali ubežnih Slovincov, ki so se preje obračali za pomoč v London, Paris in Washington, so se obrnili sedaj proti Italiji. Nji-hova zgodovina in nagnenje jih instinktivno vodi v direktno fun-damentalnega dogovora z Italijo. Na ta način se bo sadal velik mo-ralni udarec Dunaju in Budim-pešti in zatirano prebivalstvo pol-policijske države se bo čutilo ve-liko bolj ojačano. Prestovoljne le-gije Čehov in Jugoslovancev se lahko bore na italijanski fronti, kar bo morda zelo slabo vplivalo na avstrijsko armado.

Toda kljub vsemu temu je bil Bevione mnenja, da se mora rajši delati na to, da postane Avstrija federalna država, kot pa na njeno razdeljanje. V taki državni formi naj bi imela vsaka narodnost ab-solutno avtonomijo. Ena glavnih stvari je — je dejal — je ta, da se rekonstruiranje monarhije ne sme pustiti Avstriji sami, kot njeno

hotranjo zadevo, nego mora vsa stvar priti na konferenco kot za-deva, tikajoča se vseh zaveznikov. Kadar se Avstrija rekonstruira na ta način, potem presteže biti av-urna demokraciji in ravno tako tudi njena vloga kot sužnja Nem-čije. Glede Dalmacije je Bevione dejal, da je on nasproten ponovni zahtevi italijanske elade po zaht-vi Dalmacije. Teritorialna vpra-šanja naj se rešijo zaeno z drugi-mi vprašanji kadar pridejo poga-janja. Vsako ponovno zahtevanje avstrijskih ozemelj od strani Ita-lije bi ji delalo zapreke z zavezni-ki kakor tudi z Avstrijo. Kadar zasiguramo varnost Italiji, mora-mo biti proti Jugoslovancem z a-zirom na teritorialna vprašanja kaj najbolj mogoče prijazni.

Bevione je apeliral na potrebo odporne moči vseh zavezniških armad proti nemškemu militari-zmu. Če zavezniške armade ne bo-do kos svoji nalogi, potem bo tri-umfiral militarizem, kar bo po-menilo uničenje proletarijata in tudi buržoazije. Če bodo narodi vršili svojo dolžnost v tej borbi, potem mora pasti moč milita-rizma in koncem konca se bo la-hko sklenil mir, ki bo odgovarjal potrebam demokracije. Uspešen odpor je mogoč in zasiguran, če bodo imele vlade jasne cilje z ozi-rom na konec vojne in če bodo predstavniki naroda delovali po-razumno proti sovražniku; nade-lje, če bo ljudstvo razumelo, da to ni vojna aneksij proti aneksij-am, nego vojna za svobodo proti-tiraniji. Nevarnost je velika za nas vse, toda premagali bomo vse ovire, če bomo z združenimi mo-či delovali proti ti nevarnosti. Imeti moramo na vidiku še sedaj kaj bo sledilo, če zmaga Nemčija. Njena zmaga bi pomenila katastrofo za vsakega izmed nas. Proti tej nevarnosti je treba nastopiti z združenimi močmi, da na ta ne-čin rešimo svobodo človeštva.

Po njegovem govoru je sledila kratka diskuzija, v kateri je Bu-sonini propagal potrebo za usta-novitve mednarodne armade s mednarodnimi tovarnami za mu-nicije, kot sredstvo za vzdržva-nje bodočega mira. Izrazil je a-di željo, naj Italija prične akcije za konferenco zaveznikov in Z-dinjenih držav, na kateri naj v-stvari podlaga za trajen mir.

VELIKE NEMŠKE TOVARNE ZABEŽENE V AMERIKI.

Washington, D. C. — Upravi-telj sovražne lastnine je prevzel v New Jerseyju šest velikih to-varni, v katerih tkejo volneno bla-go. Tovarne cenijo na \$70,000,000. Upravitelj je imenoval ravnateljski odbor, ki bo vodil tovarne, do-biček od tovarn pa pojde v svet-no blagajno in z njim kupijo za-dolžnike svobode.

Nemške tovarne so poznane po sledečimi imeni: Passalo Worsted Spinning Mills, Botany Worsted Mills, New Jersey, Worsted Spinning kompanija, Fortmann & Huffman kompanija, Gers Mills in Garfield Worsted Mills. Prih-pet tovarn se nahaja v Passalo, N. J., zadnja pa v Garfieldu. N. J. Kompanije so imele dobiček od svojih produktov. Botany kom-panija je na pr. prodala blaga za \$28,000,000 v enem letu. 85 od-stotkov delnic je v sovražnih ro-kah. Fortmann & Huffman kom-panija ima v rezervnem skladu \$250,000,000. 73 odstotkov od so-vražnih delnic je v sovražnih ro-kah, od prednostnih delnic pa 41 odstotkov.

SAMOMOR RADI SUŽNIN SKRBI.

East Helena, Mont. — Mr. Brunett, dobro poznan v East He-lenju, si je iz karabinke pogol kroglo v glavo. Samomor je izvršil mesnič, kjer ga je našel njegov sin, ki ga je poslal mati naj po-gleda, kaj zadržuje očeta, da ga ni domov.

Pred samomorom je napisal kratko noto, v kateri pravi, da ga ne pokopljeje cerkev. Bennett je star 45 let in je bil re-šen v Avstriji. V East Helenu je bil izza mladih let. Ob izbratu španako-ameriške vojne je vstopil v prvi montanski polk in je bil na Filipinskem otočju. Po vojni je vrtnar iz vojne je bil častni od-puščen iz armade. Bennett zapušta ženo in otroka: Uretto, Alvano, Johna, k-gatho in Howarda. Zadnje čase mu je blizu skrbi, kajti zdravje mu je prišlo pešati. To je menda vzrok, da je izvršil samomor.

VESTI Z BOJIŠČA.

(opisane po prvih izvirih)

bitke. Njegov namen je oblikovati italijansko fronto, predno se vrne v Ameriko.

Top iz daljave podri cerkev v Pa-

zu; 75 mrtvih. — Misteriozni top iz daljave je zopet pričel metati granate v Pariz. Na veliki petek je ena granata zadela cerkev ravno ob času, ko so ljudje molili za mir. Med ubitimi je bilo 90 ranjenih; med žrtvami je največ žensk in otrok. Med ubitimi je tudi svetnik Stroelin pri švicarskem poslanstvu, ki je bil v cerkvi.

Pariz, 31. marca. — Nemci so danes ponovili streljanje z velikimi topovi nekje v daljavi. Osem mrtvih in 37 ranjenih, med katerimi je devet žensk in sedem otrok.

Nemško poročilo.

London, 31. marca. — Nemški generalni štab je sinoči poročal, da je rekama Somme in Oise sivo napredovali pri našem napadu. Med Somme in Avre smo odšli angleški in francoske čete, ki so prihitele na pomoč glavnim trupam, in vzeli smo Beaucourt in Mesieres. Francoski protinapadi na Montdidier se niso obnele. Aytette je v naših rokah. Po severni od Somme je napredovanje. Francozi bombardirajo Laon in njihov ogenj je uničil tamonjo katedralo.

V soboto so poročali iz Berlina, da je število ujetnikov naraslo na 70.000 mož in število vpljenjelih topov na več kot tisoč.

Dva milijona Nemcev v boju.

Ottawa, 31. marca. — Depesha z vojne se glasi: 87 nemških divizij je identificiranih na petdeset dolgi bojni črti v Franciji. Francozi so v neprestanem boju treni divizijami znanih Brannburžanov in z nekaterimi najmočnejšimi bavarskimi divizijami. Med ofenzivo so imeli Nemci na angleški fronti 109 divizij in 76 divizij v rezervi, kar je skupaj 850.000 do 2.000.000 mož. Iz tega vidi, da je sovražnik že porazil v desetih dneh sedanje bitke svoje rezerve in zdaj mora zavajati iz drugih okolišev zadnje fronte ali katere druge. Po najboljšem računu ima sovražnik še okrog 60 divizij za priprave vrzeli, ne pa za izvojevanje bitke.

Angleške izgube v marcu.

London, 31. marca. — Vojni urad poroča, da je bilo v marcu 10.000 ranjenih in pogreanih, 1.000 častnikov in prostakov. Največje niso vštete izgube v sedanjih bitkah na zapadni fronti.

Ameriške izgube.

Washington, 31. marca. — Vojni departament je danes objavil 32 ubitih, ki se dele: Dva ubita v boju, štiri so podlegli ranam, 14 je umrlo veselo boleznimi, eden je v sedem lahko ranjenih. V soboto je bilo objavljenih tudi 22 imen, med katerimi je en ubit.

Nova ladja in pet submarink potopljenih.

London, 31. marca. — Admiralita javi, da je angleški raziskovalni zadel ob mino in odšel dno. 40 mož je izgubilo življenje. Angleški pomorski eroplani so ubili štiri sovražne submarinke. Neka ameriška ladja je zadnje potopila nemško podmornico.

Kupi nemških mrličev.

London, 31. marca. — Poročilo "Morning Post" javlja, da so po izpovedbah nemških vojakov v ozadiju nemške boje čete obunetane z velikimi kupi mrličev. Porušeni valiki ne morejo biti porušeni za bivališča, ki jih trupa, ki leže tam po več, razhajajo tak snarad, da je nemci nimajo časa niti za to, da bi pokopavali mrliča in žive, ki se nudijo novoodlošim trupam, so taki, da jim mora vsak pogum za bojevanje. Angleži tudi pravijo, da Angleži so vsrta napredek ofenzive. Nemški poveljniki so organizirali posebne oddelke, katerih namen je, da slabo mrliča na tak način ohranijo uniformo, da se nemško vojno upravo.

Nemčija — ena sama bolnišnica.

Amsterdam. — Na stotine vlakov, ki dan za dnevom vozijo nemške ranjence z bojišča, dokazuje, kako velikanske so izgube Nemcev v sedanjih bitkah. Nikdar poprej se ni bilo toliko ranjenec v Nemčiji v tako kratkem času. Sami Nemci pravijo, da je število ranjenec trikrat večje, kakor so pa pričakovali. Vsa javna in privatna poslopja v mestih zapadne Nemčije so spreminjena v začasne bolnišnice. V vseh blizu holandske meje so vojaške oblasti rekvirirale vse postelje; v nekaterih vaseh hodijo policaji od hiše do hiše z ukazom, da morajo prebivalci prinesiti vse postelje, kar jih imajo, v mestno ali občinsko hišo. Vse bolnišnice v Nemčiji, Belgiji in severni Franciji so prenapolnjene.

Nemci omamljeni in vpijanjeni.

London, 31. marca. — Angleški ranjenci pripovedujejo o strašnem klanju prve dni velike bitke. Častnik 24. divizije pravi, da so nemški vojaki pri napadu med Peronnom in St. Quentinom drli naprej kakor pravi norci brez oziroma na strašni ogenj, ki je moril njihove vrste. Cele skupine so plešale pred angleškimi strojnimi puškami in se obnašale kakor tolpa pijancev. Po njegovem mnenju so nemški poveljniki omamlili in vpijanili vojake predno so jih zapodili v boj, da so potem drli kakor blazni v smrt.

Neki topničar pripoveduje, da je njegova baterija tako strašno kosila sovražne čete v kratki razdalji, da mu je končno prišlo slabo vsled groznega tuljenja umirajočih Nemcev, katerih je bilo nazidanih kar cele kupe pred angleškimi topovi.

Kajzer hvali angleške vojske.

Haag, Holandija. — "Vossische Zeitung" v Berlinu piše, da je cesar Viljem med svojim obiskom zapadnega bojišča govoril z angleškimi ujetniki in pohvalil častnike na junaštvu angleških čet.

Francoski se niso izgubili ne enega topa.

Pariz. — Ministrski predsednik Clemenceau je dejal v soboto v francoski zbornici: "Francoski niso do danes izgubili niti enega kanona niti ene same strojne puške. Ljudstvo bo presenečeno, ko izve, kako majhno število naših divizij je bilo doslej v bitki. Značilno je tudi to, da so naše izgube zelo majhne. Sovražnik ne bo nikdar premagal Francije."

Angleži rešili vso težko artilerijo.

London. — S fronte javljajo, da izguba topov predstavlja le lahko poljsko artilerijo. Angleške težke baterije so se do zadnje pravčasno umaknile, toda medtem so častno vršile svojo nalogo.

Zavezniški avijatikli kontrolirajo bojno polje in gibanje sovražnika na vseh glavnih cestah in železnicah je pod neprestanim bombardiranjem iz zraka.

Nova konskripcija v Angliji.

London. — "Daily Express" javlja, da bo vlada predložila parlamentu načrt za konskripcijo za vojaštvo sposobnih moških od 45. do 50. leta. Konskripcija se raztegne tudi na Irsko, ki je bila doslej izvzeta.

V Nemčiji se ne vidijo zmagi.

Amsterdam. — Poluradno časopisje v Nemčiji je pričelo pripravljati javnost na dolgo bitko. Militaristični kritiki opozarjajo ljudstvo, da ne sme še tako hitro pričakovati odločitve, kajti bitka se je šele komaj pričela in sovražnik je še močan.

5.000 Turkov ujetih.

London, 31. marca. — Vojni urad poroča, da so angleške čete zadnji četrti dosegle Anah, ki je 83 milj severozapadno od Hita. V mestih Hadith in Anah so Angleži vplenili velike zalogo municije in orožja. Število ujetih Turkov, ki so bili poraženi pri Kan-Bagdadiju, je naraslo na 5.000.

V Palestini so angleške čete došle do železnice, ki vodi v Hedžaz in uničile več milj železniške proge. Čete so napredovale dve milj na osem milj dolgi fronti zapadno od reke Jordan.

Vsi sosed morda se ne va, da je dnevnik "Prosveta" zelo prijeten pri svojih čitateljih. Opomba: Vsi sosed morda se ne va, da je dnevnik "Prosveta" zelo prijeten pri svojih čitateljih. Opomba:

Vesti iz Rusije.

Kozaki so se podali bolševikom.

London, 31. marca. — Iz Moskve poročajo danes, da je general Bogajevski, naslednik kozakaškega hetmana Kaledina, kateri se je usmrtil pred par meseci, kapituliral pred bolševiki. Bogajevski je izdal oklice, v katerem pravi kozakom v okrožju Dona, da naj opuste nepotrební boj proti sovjetu. General Aleksejev, ki se je mudil v okolišu Dona, je bil aretiran od bolševiških čet.

Reuterjev poročevalec brzojavlja iz Petrograda, da je Lenin zbolel za pljučnico.

Bolševiki zafrknili kajzerja.

Moskva, 31. marca. — Tukaj javljajo, da je nemška vlada poslala noto sovjetu z vprašanjem, kakšno pomoč so Združene države obljubile Rusiji, kolikor se ta obljuba nanaša na znano Wilsonovo poslanico kongresu sovjeta. Obenem hoče nemška vlada vedeti, kakšno je stališče sovjeta napram Ameriki.

Bolševiška vlada je pa na to noto poslala v Berlin prepis Wilsonove poslanice in odgovor kongresa na poslanico.

London, 31. marca. — Reuterjev poročevalec javlja iz Petrograda, da se je kavkaška republika dogovorila za separaten mir s Turčijo. Kavkazani zahtevajo avtonomijo za Armenijo in staro mejo med Rusijo in Turčijo.

Dalje poročajo, da se nemške čete bližajo Kursku, 300 milj južno od Moskve. Ukrajinske rađa je prepovedala rabo ruskega jezika v Ukrajini.

Amsterdam. — Uradna vest z Dunaja se glasi, da bolševiki niso vzeli Odeze in da je mesto še vedno v posesti avstro-nemških čet.

Japonska — "prijateljica" bolševikov.

London. — Iz Tokija javljajo, da sta izjavila ministrski predsednik Terauchi in zunanji minister Motono, da je japonska vlada v prijateljstvu z bolševiki in zaradi tega ni vzroka za intervencijo v Sibiriji.

Iz Pekinga poročajo, da Japonci, Angleži in Francozi podpirajo protibolševiške čete kozakaškega generala Semenova s topovi in municijo. Semenov, ki je bil že enkrat tepen od bolševikov, zbira zdaj novo armado v Mandžuriji.

Ameriške vesli.

NABORI ZA MORNARIŠKO PEHOTO.

Washington, D. C. — Oficirji na nabornih postajah so prejeli naznanilo, da prično s prvim aprilom nabirati novince za mornariško pehoto. Potrebujemo jih 2.000.

APEL NA FARMARJE, DA ODAJO PŠENICO NA TRG.

Indianapolis, Ind. — Živilski upravitelj Hoover je apeliral na farmarje v Coloradu, da postavijo vse pšenice, ki jo ne potrebujejo za setev, pred prvim majem na trg.

Vlada naznanja, da bo kontrolirala profit, ki prihaja od prodaje pšenice. Farmarji bodo dobili o-koli \$2 kot maksimalno ceno za bušelj pšenice.

BANDITJE UBILI AMERIŠKEGA OFICIRJA.

Washington, D. C. — William R. Knox, bivšega saržanta v mornariški pehoti, ki je služil kot kapitan pri domobranah na Santo Domingu, so ubili banditje.

ČETRTO POSOJILO SVOBODE BO RAZPISANO POZNO V JESEN.

Washington, D. C. — Zakladniški tajnik Meadov je govoril o vladnih finančnih načrtih in pri tem je povedal, da bo četrto posojilo svobode razpisano še le pozno v jeseni.

MULA JE REŠILA ČLOVEŠKA ŽIVLJENJA.

West Liberty, W. Va. — Riganje mule je rešilo življenje farmarju Samuelu Caldwellu in njegovi družini, ko je prišel gorati hlev, ki stoji tik hiše. Caldwellu je zbudilo nenavadno glavno ri-

ganje mule. Kmalu so prišli sosedje na pomoč in pogasili ogenj, ki je uničil hlev in precejšnjo zalogo žita. Mula je tudi sgorela.

GENERAL ZAGOVARJA PROPOZICIJO, DA ODHAJAJO MLADI MOŽJE NA BOJIŠČE.

Washington, D. C. — General J. Franklin Bell, ki služi že 44 let v armadi, ni slayohlepen človek, vendar pa želi, da dokonča svojo vojaško karijero v armadi Združenih držav na francoskem bojišču.

General Bell je bil zaslišan pred senatnim odsekom za vojaške zadeve in priznal je odprto, da starost igra veliko vlogo pri sposobnosti oficirjev. Odobril je sklep vlade, ki je zaključila, da pošlje na Francosko telesno zdrave ljudi. Dejal je, da se tudi sam čuti fizično sposobnega za odhod na bojišče.

Na vprašanja senatorjev je odgovoril, da je bilo v Nemčiji in v Franciji več starih generalov odstavljenih in da so njih mesta zavezle mlajše moči. Rekel je, da starim nemškim generalom stoji ob strani mladi generali. Iz njegovega pričanja je posneti, da današnja vojna zahteva mlade generale, in da so stari generali, ki so obdržali poveljništvo, le izjema.

BENSON IN BERGER.

Yonkers, N. Y. — Allan L. Benson, socialistični kandidat za predsednika leta 1916, je za vojno, dokler ne bo poražena avtokracija. Ravnotako zavzema stališče, da odide močna ameriška armada na Francosko, da bodo čimprej poraženi nemški in avstrijski imperialisti.

"Po častnikarških poročilih govori Victor L. Berger v volilni kampanji v Wisconsinu, ko kandidira za zveznega senatorja, da naj se takoj odpokliče ameriška armada iz Evrope," je rekel Benson. "Če je to res, potem upam, da bo poražen. Prepričan sem, da bi socialisti iz Belgije, Francije in Anglije nasprotovali, da bi se kaj takega zgodilo. Prepričan sem, da bi temu ugovarjal tudi Liebknecht, ki je v ječi."

Prepričan sem, da je manj profitarstva sedaj, ko je predsednik Wilson, kot ga je bilo ob času predsednikovanja Lincoln. Prepričan sem, da se Wilson ravno tako krepko upira finančnim malopridnežem, kot Lincoln. Predsednik je povedal, da vojna konča na pravih pogodbah in prepričan sem, da pri tem vztraja do konca vojne."

HOOVER JE ODREKIL, DA ZVEZENI NADZORNIKI PREGLEDAJO KNJIGE VELE-MESARJEV.

Washington, D. C. — Vlada naznanja, da pregleda knjige vele-mesarjev v Chicagu, da tako dožene, če so držali svojo obljubo glede vojnih profitov.

Živilski upravitelj Hoover je podal izjavo, da je živilska uprava aranzirala v sporazumu z zvezno obrtno komisijo stvar tako, da zvezna obrtna komisija pregleda knjige vele-mesarjev.

Živilska uprava je določila za vele-mesarje le 2½ odstoten dobiček, za male mesarje pa 3 odstotke.

ODREKLI SO MU DRŽAVLJANSTVO, ZA TO NOČ V ARMADO.

Chicago, Ill. — John Peter Douros, rodod Grk, ima pri državljski papir, aima pa še drugega in je po postavi še podanik Grške. Prosil je za drugi državljski papir, pa ga ni dobil. Zda je poklican v narodno armado.

Douros je vložil sedaj prošnjo za oproščenje od vojaške službe pred zveznim sodnikom Carpenterjem. V vlogi pravi, če mu dežela noče podeliti državljanstva, da se zanjo tudi ne more bojevati.

NAPREDEK.

"Prosveta" pše na blagostanje ljudstva. Ako se strinjajo s njimi idejami, podpisaj izjavo, ki oglašuje v "Prosveti". V izjavi imam vse za vzdržanje potrebne po zmenci čoli.

ANTON KORNIC, Maribor, Pa.

Slovenske Narodne

Podpora Javnosti

Ustanovljena 8. aprila 1904.

Izšla 17. julija 1907 v dr. Illinois.

GLAVNI KAN.: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODDEL:

Francoski: John Vagril, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. P. D. 4, box 99, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: J. Kuhelj, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tiskar: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Tichovos, R. P. D. 1, Chicago, Ill.
Kazinar: John Molak, 4008 W. 11st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODDEL:

John Ambrosio, 251 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. E. Tancker, 674 Ahsay Ave., Rocksprings, Wyo.

POROČNI ODDEL:

Anton Hrant, Gen. Del., Canonsburg, Pa.
John Radich, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pichanek, 436 box, Bridgeville, Pa.
John Mihaili, L. Box 3, Willcox, Pa.
M. Petrovich, 14515 Hale Ave., Collinswood, O.

UREDNIK "PROSVETA":

John Ambrosio, 251 box, Canonsburg, Pa.

VARNOSTNI ODDEL:

F. J. Kane, M. D., 4308 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DRUGARJE NADZORNI IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odela in N. P. J. naj se poslužajo na naslov:

JOHN VERDEBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

FRITZERN GLEDN GENERALNEGA POSLOVANJA se poslužajo na naslov:

JOHN AMBROSIO, Box 251, Canonsburg, Pa.

NADZORNI PREDSTAVNI VARNOSTI, ki sta 24. april 1916 in drugo iz- stano, se poslužajo na naslov:

ANTON HRANT, Gen. Deliv., Canonsburg, Pa.

VSE DOPILI, razprave, članki, naznanila itd. na "Prosveto" se poslužajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglaš., se poslužajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korrespondenci s tiskalnicami N. P. J. uveljavljamo in upravičujemo "Prosveto" na vsa imena uradnikov, marveč zaplato naslov, ki je to napre- dan, ako želite, da bo vaše stvar hitro rešena.

Sve glavne upravnega odela so vršijo vsake prve srede in tretje sosedbe v mesecu. Sobotah ob eni uri popoldne.

KAKOR TONKA, ALI KREPCILO.

Kakor zdravnik zafrkuje, bi morala vsa vojska tonka take stvari, ki bi vse naša telena sestavljale in bi bolniku v obso pomagale. Vselej tega pri- poročamo vsem bolnim in slabot- nim osebam, da naj rabijo

Severa's Balsam of Life

(Severa's Živiljski balsem). Ta balsem je najbolj priporočljiv pri zdravljenju navadne in pogoste napetosti (zabasanosti) nepravne in bolečih na jetrih. Poskusite to tonko kadar imate spremenljivo mrzlico; posebno naj bi jemate to tonko stare in slabotne osebe. Natančna navodila so označena na vsaki zavijki. Cena 66c. Dobi se v vsaki lekarni.

W. F. SEVERA, JR.
CHICAGO, ILLINOIS

Kadar spremeniš naslov, zapli- tite vselej stari in novi naslov.

POZOR ČITATELJI!

ZANIMIVJE KNJIGE:

Cesarjevi Rudolf ali Mrljenje na avstrijskem dvoru 76c
Hipnotizam 80c
Vodilka Johana 80c
Hitri računar 50c
Naročite pri Otto Peadir, Box 1611, New York, N. Y.

RAD BI IVEDELE

za mojega brata John Mansarja. Pred tremi leti je bil pri Brad- dooku v Pennsylvaniji. Jax sem mu poslal že tri pisma, pa sem do- bil nazaj zadnji dve. Sedaj pa ne vem, kje je. Če kdo rojakov ve za njegov naslov, ga prosim, da mi ga naznani; če bo sam žilal ta o- glas, naj se mi javi na naslov: Anton Manser, 2328 Boutt Ave., Pueblo, Colo.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
635 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Vse bolniki, ki prihajajo na vodenje zdravstva, naj se obrnejo na Dr. Kolerja, ki je v Pittsburghu, Pa. Njegov kabinet je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski, zdravnik v Pittsburghu, Pa. Njegov dom je na 635 Penn Av. Njegov kabinet je na 635 Penn Av.

Dr. Koler je zdravnik slo- venski,

VELIKA VAS

ROMAN

Francoski spisatelj EDGAR MONTEIL
Prevodil F. K.

Uvodna beseda

Gospa Monestrel je bila vsa iz sebe, hitela je praviti v največjem razburjenju svojemu možu, kaj je govorila Lucija.

"Nemogoče!" pravi oče. "Na tak način je govorila o našem župniku!"

"Besedo za besedo."

"To je vendar grozno. Popolnoma je izgubljena!"

"Kaj, ti misliš, da je res izgubljena?"

"Seveda je."

"Vidiš, sedaj praviš tudi sam, jaz sem pa takoj vedela, da se je nekaj pripetilo, sedaj se pa ne upa k spovedi."

"Imaš res mogoče prav," pravi Monestrel po kratkem premisleku, "ta vrag je res vsega sposoben."

Ker je bil torej tudi nje mož istih misli, se je zdelo gospej Monestrelvi najpomembnejše, da gre k župniku. Povedala mu je, da se brani njena hči iti k spovedi, in mu pove svojo bojazen.

Župnik Mingral, ki še ni pozabil, kako ga je Lucija razžalila, je potrdil mater v njenih grdih mislih.

"Če se deklica ne misli spovedati," je rekel, "je to dokaz, da se boji sodnega stola."

"Da, prečastiti."

"Je pa samo ena stvar, katero se boje mlade deklice priznati..."

"Da, prečastiti, samo ena."

"Ker vaša hči noče priti k meni, morate gledati, da ji izveste sami skrivnost, samo previdno morate pričeti."

"To hočem, prečastiti."

Previdnost gospe Monestrelve je bila v tem; da je gotovo dvajsetkrat vaša dan pričela siliti v vprašanje v Lucijo, ki so bili tesno ob meji dostojnosti, toda nedolžnosti, ki je govorila pri vseh Lucijinih obdobjih iz nje, jo je spravila do molčanja, kajti bala se je, da pohujša s svojimi vprašanji čisto sama hčer.

"Ne," pravi sama sebi, "nič ni, ali pa bi morala biti še grozno pokvarjena, da bi se znala tako skrivati."

Poskusila je še enkrat pregovoriti Lucijo, naj gre k spovedi, toda zaman.

"Toda o veliki noči pojdeš."

"Do takrat je še mnogo časa."

"Le ne misli, da ti bo o veliki noči obveljalo. Oče in jaz tega ne bova trpela, le pripravi se na to."

O praznikih je šla pač s stariši v cerkev, toda ostala je v klopi, ko so šli drugi k obhajilu.

Skoraj polovico Roybončanov je šla isti dan k obhajilu, med njimi tudi družina Chanat-Felblen s Ivano in Alfonzom.

Ivana se je zdelo vsem nenavadno blede, in to je dalo povod raznim govoricam, ko so šli ljudje od mase domu. Hoja je bila jako težavna, bili so v vedni nevarnosti, da jim izpodrsne in da padejo. Pobalnom je delalo to največje veselje, če so se zadeli ob kako gospo, male deklice, ki so šle lepo poleg mater domu, so pa kar nalašč prevračali, potem pa so se škodoželjno smejali.

Ana in Lucija sta šle skupaj.

"Sedaj imam pa slabe dneve doma," pravi Lucija.

"Toda ostaneš vendar stanovitna?"

"Da, kajti če bi ne bila, bila bi popolnoma njih sužnja."

"Žalostno je, da imaš ravno ti take stariše."

"Ti tudi nisi šla k spovedi in obhajilu, Ana."

"Ne, ne držim nič na to in Pavel tudi ne mara duhovnov."

"Albert jih gotovo tudi ne more?"

"O, Albert je še bolj odločen, kakor Pavel; on je svobodomelec in noče o teh stvareh nič vedeti. Če bi ga silila govoriti, bila bi takoj pretrešena o njegovih besedah, da bi niti odgovoriti ne mogla, drugega sotočno ne, da nas samo navada drži na veri. Ina prav, kajti koliko zla in gorja so prinesle razne vere, posebno krščanstvo, nad človeštvo."

"Albert gotovo ne gre nikdar v cerkev."

"On je edini v Royboni, ki ne prestopi nikdar cerkvenega praga."

"O, gospod Allard tudi ne gre mnogokrat."

"Vendar včas, kakor moj oče tudi, toda Albert je značaj, kadar gre za prepričanje."

"Kedaj pride?"

"Na Silvestrov večer, ne pozabi, da si drugega januarja povabljen k nam na obed."

Lucija se naasmehne. Ne, ni bilo nevarnosti, da bi pozabila to vabilo.

Deklici se ločite in Lucija gre domu. Bilo je tudi te praznike pri njih kakor po navadi, nikdar ni sedel kak prijatelj pri mizi, nikdar ni bilo veselih gostov. Monestrelvi niso imeli prijateljev, kajti nihče jih ni maral, da bi pa povabili sorodnike, za to so bili preskopi. Sploh pa so bili njih sorodniki v okolici le revni, zato niso marali za nje.

Bili so vedno sami.

"Ali si opazila, kako zanimanje vzbuja Emin kuhar?" pravi Monestrel svoji ženi. "Nekdo mi je povedal, da je davkarica sama priznala, da je Emin lepši kakor pa njen."

"Ne, tega gotovo ni rekla."

"Pa je vendar rekla."

"Veš kaj mislim, davkarica bi si lahko kupila ravno takega, če bi le hotela."

"Da, to mislim tudi jaz."

"Davkar mora biti bogatejši, kakor Chanat."

Taki in enaki pogovori so bili Luciji jako zo-

prni, posebno sedaj, ko je mislila na Alberta, kdaj zopet pride.

Kakšen bo neki? Ali bo imel zopet tisti glas, kakor takrat v Saint Marcellinu. Taka in enaka vprašanja so se ji zdele mnogo zanimivejša, kakor na Emin in davkaričin kožuh.

O praznikih so imeli v revnejših hišah boljše, kakor po navadi, skoraj povsod se je peklo in cvrlo, samo pri Monestrelvih, ki so bili preskopi, da bi si privoščili kaj drugega, so imeli samo govejo juho, kakor navadno ob nedeljah in še za to je mrmral Monestrel, da se trati denar po nepotrebnem.

Po cestah so razgrajali otroci bolj, kakor po navadi, dasi je pričel zopet naletavati sneg v debelih snežinkah. Povsod je vladalo veselje.

Zadnji teden v letu je pretekla za Lucijo jako žalostno, tudi prvi dan v letu ni bil boljše. Stariši so si mislili, da so jako velikodušni, ko so ji stisnili v roke bankovce za pet frankov kot novoletno darilo; pristavila sta: "Kupi si zanj, kar ti dela veselje."

Lucija je vzela denar, da jih ni žalila, ali kar bi ji delalo veselje, čeden klobuk, ali pa nove čevlječke, tega si za ta mal denar ni mogla kupiti.

In oče je vrhu tega še tako nerad izpustil denar iz rok. Kakor vedno, kadar je bil primoran dati denar, ga je gledal ljubeznjivo, ga milo gledal in se ločil zdihuje od njega.

Voščila pri Monestrelu so bila letos še hladnejša, kakor pa druga leta. In Lucija, katere srce si je želelo ljubezni in ljubkovanja, si je mislila: Kako je le mogoče, da sem taka, mogoče bi bila srečnejša, če bi bila starišem enaka.

Teta iz Lyonsa ji je poslala, kakor vsako leto, veliko škatljo bombonov, katere je poštno delila z Ano. Drugega darila ni mogla dati svoji prijateljici. Ana ji ni dala nič, ker bi sicer primorala Monestrelve, da ji vrnejo darilo. Pa saj tega ni bilo potreba, objele in poljubile ste se in si voščile srečno novo leto.

"Sedaj mi pa pokaži, kaj si vse dobila, Anica."

"Pridi!"

Ana je peljala prijateljico v svojo sobo, in ji pokazala darila, med množo koristnimi stvarmi tudi malenkosti, ki morejo razveseliti deklško srce.

Lucija jih je obdnevnovala z veseljem. Crillonovi je niso izpraševali po njenih darilih, poznali so Monestrelve predobro.

Lucija ni smela dolgo ostati, stariši so hoteli iti na posete in hči je morala z njimi. Monestrel si je napravil sam posetnice, napisal na trd kos papirja svoje ime in te je oddal pri župniku, kaj planu in pri baronici Benassil. Obiskali so tudi mirovnega sodnika, zakonska Slepčevca, Chanatove, Charancionove, Crillonove in druge znanke.

Želeli so si drug drugemu veselo novo leto in se izpraševali po zdravju, kakor bi se ne videli že več mesecev.

Monestrelvi niso bili nikjer dolgo, mudilo se jim je domu, da so sprejemali potem sami obiske. Večerja je bila kakor navadno, enolična in dolgočasna. Dan je torej minil.

Veselo, toda vendar z nekim strahom, gre Lucija prihodnjega dne k Crillonovim.

Ana je imela polno dela, pripravljala je na mizo in sestavila tudi red, kako bodo sedeli. Lucija naj bi sedela nasproti Alberta, Ana pa poleg.

"Saj si ne bom upala dvigniti oči," pravi Lucija.

"Kaj ti ne pride v glavo, svojega starega prijatelja boš vendar lahko pogledala!"

"Ni mi več samo prijatelj."

"Pa ga boš vseeno pogledala, le zanesi se na to," pravi Ana smeje.

Lucijino srce je bilo hitreje.

In končno je vendar prišel trenutek! Albert je prišel, prijel jo za roko in jo pozdravil prišerno.

Lucija je bila vsa srečna. Bala se je, da si ne bo upala dvigniti oči, sedaj pa ni bila nič bojazljiva, temveč v tako veseljem razpoloženju, da je posegala živahno v splošni govor in presenetila vse s svojim bistrim umom in svežo naravo.

Ona in Albert sta najbolj pripomogla k splošni zabavi družbe, katere je bilo precej, kajti razen Crillonovih prijateljev, Malansa, Alarda in Verana je prišlo še precej drugih sorodnikov.

Zunaj je naletoval sneg v velikih snežinkah, mrz se je čutil celo v sobi, dasi je ves čas gorelo v peči. Gostje so torej morali sedeti po kozarcih, katere je gospod Crillon pridno polnil.

Obed je minil jako veselo. Najprej se je govorilo samo o vsakdanjostih, potem nekoliko o Royboncih, nazadnje pa je prišla politika na vrsto.

Ministrski predsednik je postal Jules Simon, to so imeli republikanci za dobro znamenje, posebno navdušeni pa niso bili.

"Počakati je treba," pravi Allard.

"Opazovati moramo male uradnike," pravi Galtier.

"Bomo videli, če nas nova vlada oprostí Slepčevih in mirovnega sodnika."

"Ali če poda roko duhovnikom?"

"Če hočemo soditi po tem, kar piše v svojih knjigah, smo v tem oziru lahko popolnoma pomirjeni."

"Da, on gotovo da republiko novo obliko, oči-sti Francijo reakcionarcev in nam da reforme, radi katerih smo hoteli republiko."

"Videli bomo, kaj prične sedaj maršal Mac Mahon!"

"Stori lahko kar hoče, Francija je proti njemu, in če hoče dokaz..."

"Upajmo, da se posluži Jules Simon vseh sredstev, da ne pride zopet do kakšnega 24. maja."

Tako je šla govorica dalje, ko se oglasi ženski glas: "Ne, le kako so možki dolgočasni s svojo politiko."

"To se mi sdi ravno nasprotno," odvrne Lucija, "jaz ljubim politiko."

(Dalje sledi.)

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Benet Treblisky.

TRETJI DEL.
DOMOVINI.
(Nadaljevanje.)

Za kake pol ure se je vrnil tudi Jitfencee s svoje ježe po obrežju, in v dvorani bukovskega staroste je sedelo okoli mize kakih deset rus, ki so bile vse kakor združene z najtesnejšo vezjo krvnega sorodstva, ki so vse v resnični ljubezni, nenavadni odkritosrčnosti in v prijateljstvu, ki ne traja samo od danes do jutri, gorelo druga za drugo.

Jitruška se je smehljala v najblaženejši zadovoljnosti, soproj ni spustil iz nje pogleda niti za trenutek, njegova roka je bila v njeni, starosta Ljudevit je bil tudi zadovoljen v najvišji meri, in njegova soproga Živena ni vedela, katerega naj preje pogleda, ali hčer ali zeta; tudi gospa Adleta je bila, kakor da je pod tukajšnjim krovom pomladena, njeno čelo je bilo jasno, brez vsakega oblaka, tudi glas ji je postal zvočnejši in okoli prstov megla, le Draguška je bila, kakor bi se zdaj in zdaj zamislila, in tako se je zgodilo vselej, kadar so se njene oči srečale s Sobehrdovimi.

"Toliko dežel si prehodil, toliko gradov obiskal, toliko pesnijski spel, torej nam pripoveduj o svojih dogodkih, tu imaš hvaležne poslušalce..." Temno postaja, napravimo ogenj na ognjišču...

Mogoče se nikdar več ne snidemo tako!"

"Da težko kdaj, visoka gospa," je pritrtil starosta Ljudevit.

"Tako imenitni gostje — iz čelike dežele!" je pristavila njegova soproga Živena.

"V naši domovini so taki večerni trenutki najprijetnejši časi. Do danes se jih rad spominjam in pozabljam pri tem na marsikatero težavo sedanjih dni, se je oglašil oče Dobrogost..."

Minulo je nekaj trenutkov, in plapolajoč ogenj na ognjišču je obvelil celo sobo s čarobnim svitom.

Oknice so bile zaprte; zunaj je vladala tišina... Le zdaj in zdaj je zabušal veter ter zatulil v dimnik, in zopet je bilo vse tiho. Zdelo se je, da dela tako le zato, da bi ne pozabil prastarih napevov.

"Sebehrd, bomo ti silno hvaležni!"

"Kakor izvoliš ukazati, svitla kneginja!"

Černilovec je govoril s pritenjenim glasom.

Draguška je sedela nekoliko v senci; tudi ona je hotela prositi Sobehrda, toda na nikak način ni mogla najti pripravnih besed.

"Sem sicer še mald, malo izkušena; toda če me blagovolite poslušati, bom za nekaj časa pripovedovalec..."

In Sobehrd je začel... V pričetku se mu je sicer glas nekoliko tresel, manjkalo mu je tudi izrazov, toda polagoma se je vživel v pripovedovanje, in potem ni nihče niti dihal.

"Ti kraljevski hčeri na celém svetu ni bilo enake. Če bi rekel, da so bili njeni lasje zlate nitke, da so bile njene oči dva studenca s kristalno čisto vodo, v kateri je človek lahko videl, karkoli je hotel, da so bili sveti na njenih licih vtirani v raju, kjer se je rdeči prvi rožni grm na svetu, da je razum... bi povedal malo, zelo malo..."

In prihalo je ženinov, da jih niso niti utegnili pozdravljati. In vsak teh ženinov je imel na glavi več kron, toda kraljevska hči je bila napram njim mrza kakor led, kakor najostrejši veter, ki mu je obveval obraz, ko sem storil prvi korak v tukajšnji deželi..."

Kraljevi hčeri je s leti krasota še rastla. Ljudje se niso hoteli niti verjeti, da je človeškega rodu. Pripovedovali so si, da je to kraljeva vil, ki je hotela pogledati med ljudstvo in ga spoznati, da bi se mogla odločiti, če bi ne bilo boljše, da prenese svoje kraljestvo iz zelenih hrastovih logov pod mirno nebo med vasi in mesta, med gradove in trdnjave..."

In nakoč sta prišla dva ženina... Eden je bil sin morskega kralja — edini sin... Pet morij, katerih vsako je bilo večje kakor naša zemlja, se je pokorilo besedam starega kralja, valovi so šli njegovi posli in so kot bi miglali z očesom raznašali kraljevske spovedi v vse kote neznane morské države... In drugi ni imel ničesar drugega kakor na ustni-

cah zlato, v srcu zlato in v duši zlato..."

"Imel je dovolj... bil je neizmerno bogat..."

Nihče se ni zmenil, s čegavih ustne je prišla ta opazka.

"Toda ono zlato je bilo druge vrste kakor to, iz katerega delajo zaplestnice in naramke in ves ostali nakit..."

Tega zlata ni vsakdo videl, in njegove vrednosti ni znal ceniti nihče; samo kraljeva hči je razumela, kakšnega pomena je zlato v duši, zlato v srcu in zlato na ustnicah..."

Toda ženin, katerega oče je vladal petim morjem, je bil na kraljevem dvoru neizmerno bolj dobrodošel. Vsi so mu stregli, nevestin oče ga je obispal s svojo naklonjenostjo, vse bi mu bil obljubil, dal bi mu bil celo svoje izveličanje; kakor bi mu bil torej odrekel hčerino roko..."

In za drugega, z zlatom na ustnicah, v srcu in v duši, se je komaj zmenil..."

Da bi se ga znebil, ga je poslal kot poslanca v kraje, kjer vse mrgoli kač, od katerih dihanja je na več milij okrog vse otrovano..."

V teh krajih je gora, in na tej gori izvirajo studenci, o katerem pravijo, da oni, ki se iz njega napije ali okusi njegovo vodo, nikdar ne umrje..."

Nečestitilno ljudje se je že naspotilo na mejo te dežele, in bele, nepokopane kosti prihajajo do danes, da je bilo zaman njihovo delo in brez uspeha vsak njihov korak..."

Rekel mu je, če prineseš šudovito vodo, proti kateri nišar ne opravi niti smrt, da se potem lahko oglasi za hčerino roko. Ženin z zlatom na ustnicah, v srcu in v duši se je res odpravil na pot. In ko je njegov konj zapuščal kraljevski grad, je žalostno zarežgal. Dvorjani so se mladostni posmehovali, češ, kako se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."

In le kraljeva hči, valed solza po mladem skoro oslepla; toda že takrat so rekli, da nobena reč ne usahne hitreje kakor ženske solze in da se nobena reč ne izpreminja hitreje kakor žensko obličje..."

"Motiš se, gospod... Jaz po tvojih hčerah plakam še danes. In solze po njih mi ne usahnejo, dokler bom živel," se je nasmehotal Draguška, in res se je vendar drznil stopiti pred kralja; biti odpovedan v kačjo deželo, to je bila po njihovih besedah še najmanjša kazna; za predhrzeža bi si bilo treba izmisliti kaj drugega..."</